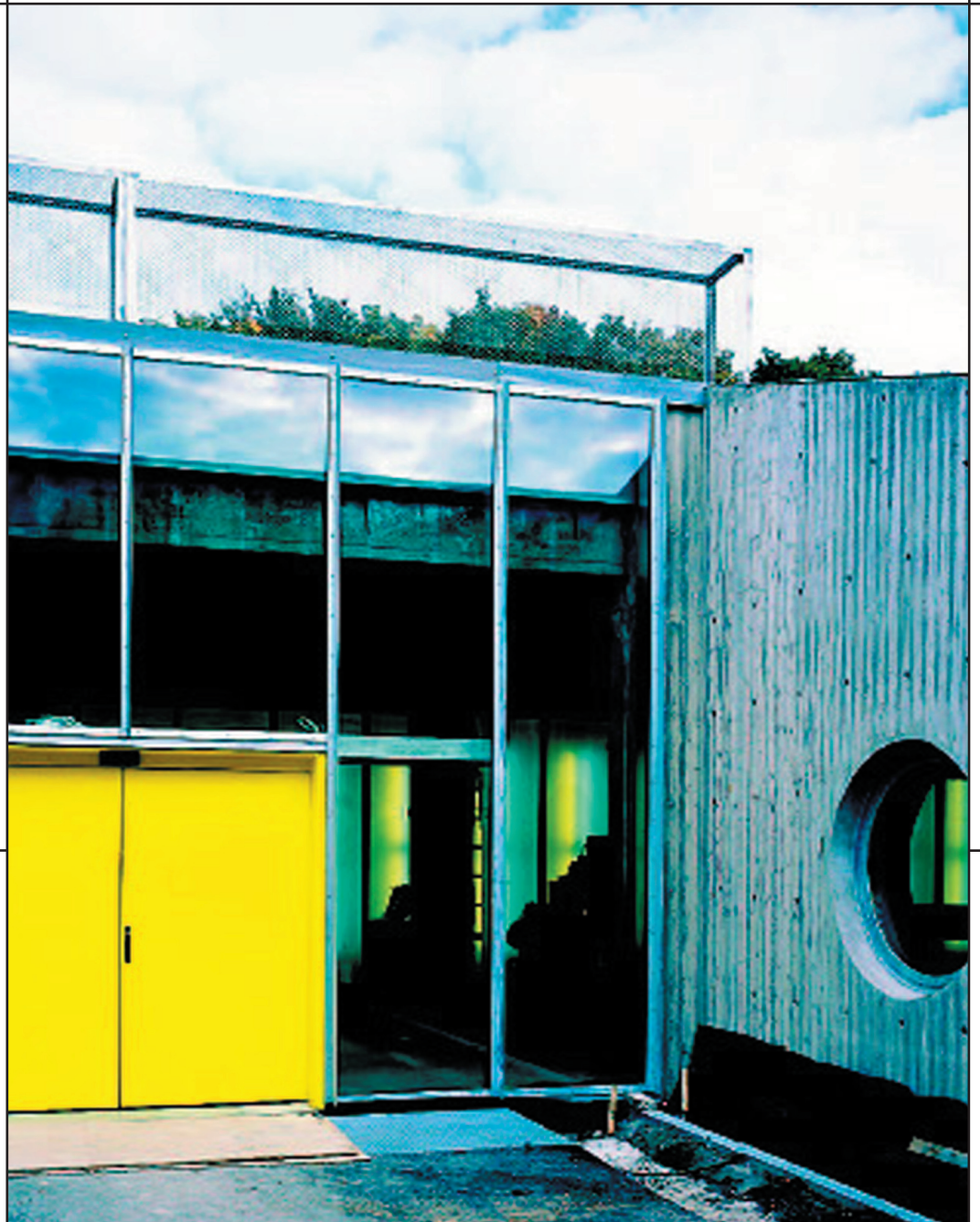

Arkitektøgskolen i Oslo
Pb 6768, St. Olavs Plass, N-0130 Oslo, Norway
Tlf: +47 22 99 70 00 - Fax: + 47 22 99 71 89
www.aho.no

ÅRSRAPPORT 2003

ArkitektHøgskolen i Oslo

Oslo School of Architecture

arkitektur · urbanisme · industridesign

Innhold

Rektors innledning

Styringsorganer og administrasjon

Styrets sammensetning 2002-2005

Administrativ og faglig ledelse

Organisasjonskart

Styrets årsberetning

Strategiske planer og utfordringer

Undervisning

Utvikling i studenttall og studiepoengproduksjon

Utvikling i studietilbud

Kvalitetsreformen

Samarbeid med høyere utdanningsinstitusjoner

Forskning, utviklingsarbeid og formidling

Forskerutdanningen ved AHO

Vitenskapelige publikasjoner

Annen formidling

Internasjonalisering

Helse, miljø og sikkerhet

Læringsmiljø

Arbeidsmiljø

Ytre miljø

Personal og organisasjonsutvikling

Eksternt finansiert virksomhet og innovasjon

Budsjett og økonomi

Årsregnskap 2003

Resultatdisponering

Revisors beretning

REKTORS INNLEDNING

Arkitektur og design har i løpet av det siste tiåret blitt tydeliggjort som felt for politisk og økonomisk satsing. Fagene er også i fokus i samfunnsdebatten, og de er på vei inn i grunnskolen og den videregående skole. På denne bakgrunn er det viktig at utdanning, forskning og etter- og videreutdanning innen disse fagfeltene styrkes i årene som kommer.

Arkitekthøgskolen i Oslo (AHO) er som vitenskapelig høyskole (specialised university) en nasjonal institusjon med spesielt ansvar for høyere utdanning og forskning innenfor sine fagfelt. AHO er i dag en internasjonalt orientert og høyt ansett utdannings- og forskningsinstitusjon innen arkitektur, urbanisme og industridesign. AHO har en god stab som driver systematisk videreutvikling både av institusjonen og faget. Et godt internasjonalt kontaktnett og en velprøvd pedagogisk profil er med på å sikre denne statusen.

2003 har vært et år preget av fokus på drift og innføring av kvalitetsreformen. AHO har vektlagt utvikling av organisasjon og ledelsesstruktur, kvalitetsheving på våre masterutdanninger og økning av volum og kvalitet når det gjelder forskningsproduksjon. Viktige evalueringssystemer for undervisning og læringsmiljø har blitt innført.

Det har vært et utfordrende år, hvor mange viktige prosesser er igangsatt. Samlet sett ser vi allerede at dette arbeidet bidrar til å gjøre AHO en mer fleksibel og effektiv organisasjon, som vil stå styrket i forhold til å møte nasjonale og internasjonale utfordringer i årene som kommer.

Karl Otto Ellefsen
Rektor

STYRINGSORGANER OG ADMINISTRASJON

Styrets sammensetning 2002 - 2005

Rektor og styreleder	Karl Otto Ellefsen, <i>professor</i>
Prorektor	Birger Sevaldson, <i>førsteamanuensis</i>
Vitenskapelig tilsatte	Arne Eggen, <i>professor</i> Margrethe Dobloug, <i>førsteamanuensis</i>
Teknisk og administrativt tilsatte	Sidsel Moum, <i>hovedbibliotekar</i>
Studenter	Kristian Ribe Veronica Rode
Eksterne representanter	Ann Elin Bratset, <i>ekspedisjonssjef</i> Inger Aarvig, <i>direktør</i> Asbjørn Eskild, <i>administrerende direktør</i> Jan Stavik, <i>administrerende direktør</i>

Administrerende direktør Einar Fagerås er styrets sekretær.

Administrativ og faglig ledelse

Skolens direktør fratrådte 31.8.2003. Ny direktør tiltrådte 1.1.2004. I mellomperioden var skolens administrasjonssjef konstituert direktør.

Skolen har hatt følgende ledelse i 2003:

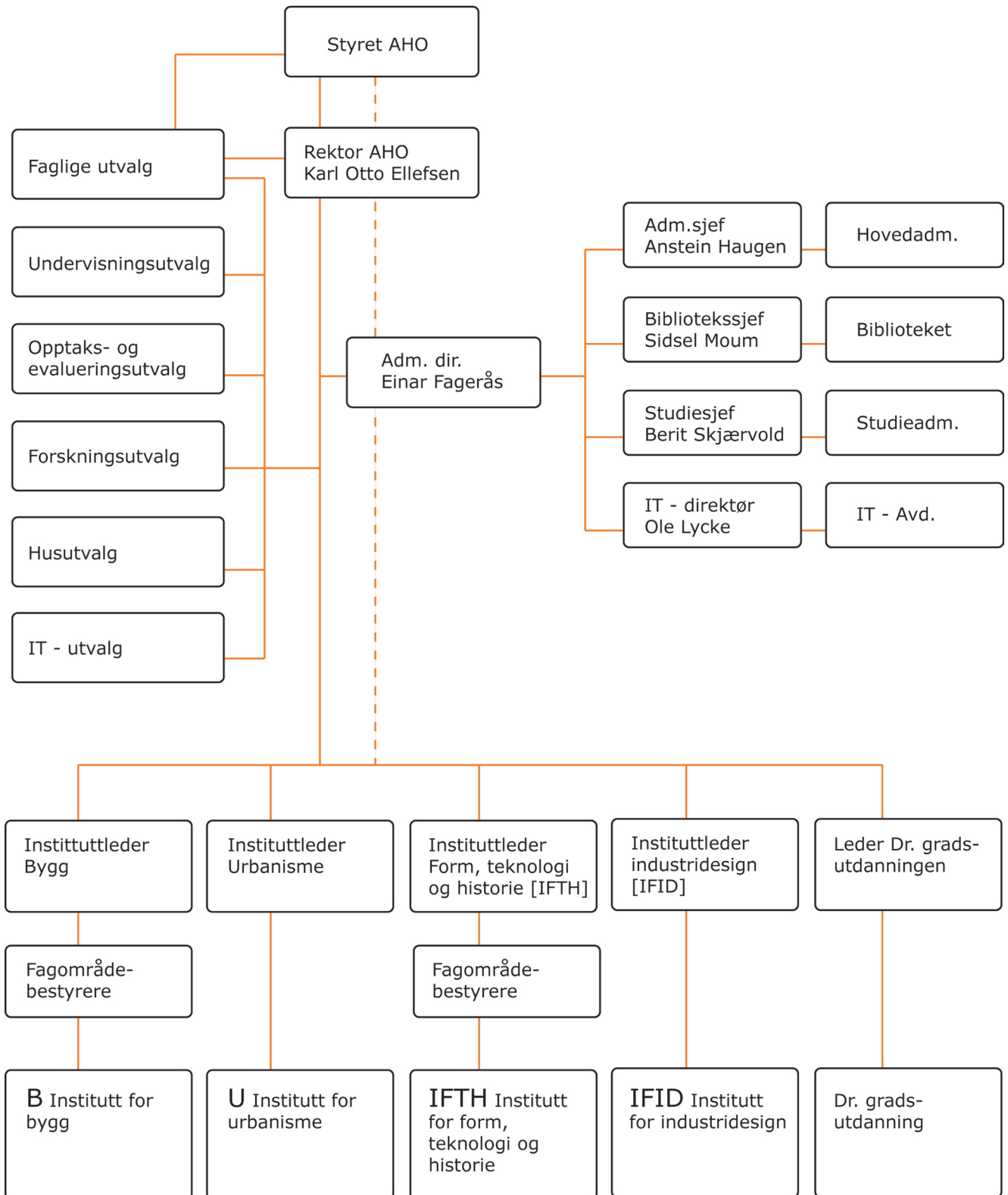
Rektor	Professor Karl Otto Ellefsen
Prorektor	Førsteamanuensis Birger Sevaldson
Direktør	Ola Stave Anstein Haugen (konstituert direktør)
Institutt for bygg	Førsteamanuensis Margrethe Dobloug
Institutt for form, teknologi og historie	Professor Bjørn Sandaker
Institutt for urbanisme	Instituttleder Peter Hemmersam
Institutt for industridesign	Førsteamanuensis Harald Skulberg (til 30.juni) Instituttleder Petter Moshus (fra 1. juli)
Forskerutdanningen	Professor Halina Dunin-Woyseth
Hovedadministrasjon	Administrasjonssjef Anstein Haugen
Bibliotek	Hovedbibliotekar Sidsel Moum
Studieadministrasjon	Avdelingssjef Berit Skjærvold
IKT-avdeling	IKT direktør Ole Lycke (ny fra 1.10.2003)

AHO har nå en matriseorganisasjon der 5 strategiske utvalg (forskningsutvalg, undervisningsutvalg, evalueringsutvalg, læringsmiljøutvalg og IKT-utvalg) supplerer linjeorganisasjonen.

Organisasjonskart

Se neste side.

Organisasjonsstruktur AHO, Linjeansvar [sommer 2003]

STYRETS ÅRSBERETNING

Styret anser at AHO har gode resultater å vise til for 2003. AHO kan gjøre strategiske vurderinger, prioriteringer og satsinger med bakgrunn i gode rammebetingelser. Det gjelder de bygningsmessige og utstyrmessige rammene vi arbeider innenfor, det gjelder vår ordnete økonomi og det gjelder institusjonens indre organisasjon. Dette gir et bakteppe for det arbeidet med organisasjonens virkemåte, produktivitet og kvalitet som nå foregår. Det gir også en god ramme for arbeid for bedre ressursutnyttelse og økt aktivitet gjennom eksternt finansiert virksomhet.

En viktig utfordring for styret og institusjonen har gjennom 2003 vært omorganisering av faglig organisasjon. Denne er nå delt inn i fem institutter, med hver sin ansatte instituttleder.

Strategiske planer og målsetninger

AHOs målsettinger og hovedutfordringer er formulert i Strategisk plan for perioden 2003-2005. Denne er revidert våren 2004 (Langsiktige virksomheter i februar 2004 og Strategier for virksomheten i juni 2004.). Noen sentrale utfordringer i Strategisk plan er:

- AHO ønsker fortsatt å videreutvikle alle sine fem etablerte hovedaktiviteter:
 - kandidatutdanning
 - forskerutdanning
 - videreutdanning (spesialisering)
 - forskning og utviklingsarbeid
 - prosjekttrettet ekstern virksomhet.

I årene som kommer vil AHO vektlegge kvalitetsheving og kvalitetssikring innenfor alle disse feltene. Potensialet for utvidelse av aktiviteten er spesielt stor innenfor forskning og prosjekttrettet, ekstern virksomhet.

- AHOs strategi er faglig og ressursmessig å styrke skolen gjennom å arbeide i nasjonale og internasjonale nettverk. Nettverksstrategien brukes både for å utvikle undervisning, styrke forskerskolen og for å gjøre AHO konkurransedyktig i forbindelse med større norske og internasjonale forskningsoppdrag.
- For å kunne møte krav til faglig utvikling og økonomisk omstilling vil AHO i årene som kommer vektlegge organisasjonsutvikling og ledelsesutvikling. Målet er å utvikle en ressurseffektiv og velfungerende organisasjon. Organiseringen av administrasjonen vil i denne sammenheng bli evaluert i løpet av 2004.
- Både faglig utvikling og robusthet i forhold til endringer i rammebetingelser vil være avhengig av sterkere ressurs- og økonomistyring. Det er et mål for AHO både å frigjøre midler til strategiske satsinger og å bygge opp fond som gir et større handlingsrom.
- AHO vil innen sommeren 2005 ha utviklet en klar forskningspolitikk. Denne skal gi en tydelig profil til AHOs forskning, klarlegge tematiske satsinger, klarlegge rammer for forskning ved AHO og føre fram til en forskningsstrategi for institusjonen.
- AHO vil intensivere forsknings- og utviklingsarbeid som har kommersiell relevans. AHO vil i løpet av 2004 omorganisere den eksternt finansierte og kommersielt orientert FoU gjennom et eget selskap eid av institusjonen

- AHO har som en institusjon i Oslo-området en rolle som deltager i utvikling av nye regionale kunnskaps- og næringsnettverk. En vektlegger spesielt arbeidet med utviklingen av Akerselva innovasjon som et lokalt og regionalt basert innovasjonsnettverk.

Undervisning

Med utgangspunkt i våre etablerte profesjonsutdanninger, høye produktivitet og institusjonens samfunns- og næringsorientering, oppfyller AHO mange av intensjonene i Kvalitetsreformen. Kvalitetsreformen har ført med seg tiltak som vi allerede i 2003 kan se har en positiv effekt på undervisningen.

AHO har benyttet Kvalitetsreformen til å gjennomgå og dokumentere institusjonens aktiviteter og gjennomført en systematisk kvalitetsheving innenfor undervisning og forskning. Omfattende revisjoner av AHOs studieplan er gjennomført. Det er utviklet:

- et kvalitetssystem for undervisning som er tilgjengelig på AHOs hjemmesider,
- rutiner for dokumentasjon av undervisningstilbud,
- rutiner for internevalueringer (studenter, sensor og læreres evaluering) av undervisning,
- rutiner for sikring av resultat kvalitet gjennom utstrakt bruk av eksterne sensorer.
- individuelle utdanningsplaner fra og med opptaket i 2003,
- utvikling av et system for studieveiledning.

Det er gjennomført mer omfattende internevalueringer av enkelte deler av skolens undervisningsvirksomhet. Spesielt gjelder dette:

- evaluering av diplomkvalitet og diplomprosedyrer,
- evaluering av opptaksprosedyrer.

Utvikling i studenttall og studiepoengproduksjon

Søkermassen etter at AHO kom med i Samordna opptak (SO) fra 1998 indikerer en stor interesse for fagene arkitektur og industridesign, dette tolkes som en tillit til AHO som institusjon.

Totalt antall søkere 2003	Økning søkertall 2002-2003	Økning søkertall 2001-2002	Økning søkertall 2000-2001
2497	4,9 %	39,5 %	1,5 %

AHO er fremdeles den utdanningsinstitusjon som har flest søkere pr studieplass i Norge.

Tabellen nedenfor viser hvor mange førsteprioritetssøkere de to grunnutdanningene hadde i 2003, og hvor mange som faktisk ble tatt opp:

	Master i arkitektur	Master i industridesign
Førsteprioritetssøkere	615	196
Tatt opp til studiet	51	25

Gjennomsnittsalderen ved opptak er ca. 24 år, det vil si at studentene ved skolen generelt har brukt mye tid på å kvalifisere seg til opptak.

Det totale antall studenter høsten 2003 var som følger:

Arkitekt	Industridesign	Master	Doktorander	Totalt
283	111	40	45	479

Dette er en økning på 42 fra 2002, noe som i hovedsak skyldes en økning i opptak til arkitektstudiet. Andel kvinner er 50 % for arkitekt- og designstudiet, og 44 % for doktorkandidater.

AHO har i 2003 tatt inn 33 utenlandske utvekslingsstudenter og sendt ut 20. 7 hospitanter er tatt inn fra norske institusjoner, 2 hospitanter er sendt ut.

Studiepoengproduksjonen målt i 60 studiepoengsenheter (tilsvarende normalgjennomføring for en student per år) økte med 31 enheter fra 2002 til 2003. Det ble avlagt 220 enheter ved arkitekturstudiet og 100 ved industridesignstudiet i 2003.

Utvikling i studietilbud

AHO hadde ingen nye faste studietilbud i 2003.

Videreutviklingen av institusjonens to erfaringsbaserte masterutdanninger fortsatte. Det dreier seg om en Master i IKT-basert design, og en Master i Urbanisme. Det ble i 2003 tatt opp 27 kandidater til disse studiene, som utgjør 90 studiepoeng. Videreutdanningstilbudet er etablert i markedet, har god søkning og fungerer godt. Spesielt vil vi framheve de mange kontaktene vi gjennom disse utdanningene får i næringslivet, og synergien mellom videreutdanningene og våre ordinære masterutdanninger.

Innen Arkitekturteori og -historie har vi i 2003 fortsatt utviklingen av et nettbasert kurs. SOFF har støttet utviklingen av kurset. Det er dessuten gjennomført enkelte frittstående etterutdanningskurs, bl.a. en etterutdanning for ingeniører innenfor arkitekturfaget.

Kvalitetsreformen

Siden 2002 har AHO satt inn ressurser for gjennomføring av kvalitetsreformen. Ekstra bemanning er benyttet til gjennomgang av viktige sider ved utvikling av studieplanleggingen og undervisningen. Det er utviklet rutiner som skal løpe kontinuerlig gjennom studieåret, og det er gjennomført spesielle evalueringer av bl.a. opptaksprosedyre og gjennomføring av diplom. Her er noen av de viktigste momentene i arbeidet med kvalitetsreformen rettet mot undervisningen:

- Det er ikke gjennomført ny gradsstruktur. Fortsatt gir AHO gjennomgående studieforløp for arkitektstudenter på 5 1/2 år for master i arkitektur og 5 år for master i industridesign.
- AHO har gitt prioritet til evaluering av undervisningen. AHO har høsten 2003 utviklet egen programvare for elektronisk evaluering fra studenter, sensorer og faglærere. Systemet er utviklet som et studieadministrativt system tilpasset de ulike kursoppleggene, og gir både kvalitative og kvantitative data som behandles av undervisningsutvalget.
- Fra høsten 2003 er det innført elektroniske undersøkelser av studentenes tilfredshet med læringsmiljøet, så vel det fysiske som det psykososiale. Innsamlede data behandles hvert semester av læringsmiljøutvalget og de ansvarlige administrative enheter.
- Ordningen med bruk av eksterne, i mange tilfeller internasjonale, sensorer for å evaluere studentarbeider og undervisningskvalitet er gjennom kvalitetsreformen operasjonalisert og systematisert.
- Arbeidet for å få etablert funksjonelle utdanningsplaner for studentene på AHO er i gang. AHO ønsker å utvikle systemet for direkte og kontinuerlig studieveiledning/kontakt mellom lærer og student.
- AHOs internasjonale attraktivitet som studiested er fortsatt stor. Arbeidet med å øke antall studenter ved AHO som gjennomfører utenlandsopphold under studiet har gitt gode resultater.
- En egen arbeidsgruppe leder arbeidet med kvalitetssikring og utvikling av kvalitetssystemet.

Samarbeid med høyere utdanningsinstitusjoner

AHO søker å styrke skolen faglig og ressursmessig gjennom å arbeide i nasjonale og internasjonale nettverk. Nettverksstrategien brukes både for å utvikle undervisning, styrke forskerskolen og for å gjøre AHO konkurransedyktig i forbindelse med større norske og internasjonale forskningsoppdrag.

Når det gjelder nasjonale høyere utdanningsinstitusjoner har skolen følgende generelle avtaler:

- Samarbeid med NLH (Institutt for landskapsplanlegging)
- Profesjonsråd for arkitektutdanningen
- Profesjonsråd for designutdanningen på universitets- og høghskolenivå.
- Samarbeid med statlige høghskoler om doktorgradsutdanning
- Samarbeid med Universitetet i Oslo og Kunsthøghskolen innenfor rammen av Akerselva Innovasjonspark
- Samarbeid med NTNU og NLH innenfor utviklingsstudier.

Forskning, utviklingsarbeid og formidling

Mange av de forskningspolitiske utfordringene er de samme for Arkitekthøghskolen i Oslo som for universitetssektoren og de øvrige vitenskapelige høghskolene, men arkitektur- og designforskningen generelt og forskningen ved AHO spesielt har også særegne utfordringer. En av disse utfordringene består i at de systemer som eksisterer for rapportering er dårlig tilpasset våre fag. Kunstnerisk utviklingsarbeid, verksproduksjon og refleksjon over dette vil alltid utgjøre stor del av institusjonens meritterende utviklingsarbeid.

AHO vil innen sommeren 2005 ha utviklet en klar forskningsstrategi. Denne skal inneholde tydelige tematiske satsinger og klarlegge hvordan forskningen skal være organisert ved AHO. AHO vil, i tillegg til å styrke Forskerutdanningen, spesielt satse på innovasjon og på den eksternt finansierte forskningen.

Skolen har satset betydelig på utviklingsarbeid innen rapid prototyping og er i ferd med å utvikle dette på kommersiell basis. Aktiviteten drives gjennom et eget selskap Berkano AS, som i 2004 er kjøpt opp av AHO.

Forskerutdanningen ved AHO

Skolens forskerutdanning tar opp doktorgradsstudenter hvert annet år, derfor ble ingen nye kandidater tatt opp i 2003. Det ble tildelt fire doktorgrader i løpet av året. Totalt har det blitt tildelt 22 doktorgrader ved AHO.

Følgende kandidater fikk tildelt graden dr.ing. i 2003:

Jonny Aspen	Byplanlegging som representasjon - en analyse av Harald Hals' generalplan for Oslo av 1929
Jon Guttu	"Den gode boligen" - fagfolks oppfatning av boligkvalitet gjennom 50 år
Sture Kvarv	Yrkesroller og fagideologiske brytninger i fysisk planlegging i Norge
Ingun B. Amundsen	On Sacred Architecture and the Dzongs of Bhutan. Tradition and Transition in the Architectural History of the Himalayas

Fire gjennomførte disputaser innebærer at gjennomstrømningen er innenfor de målene som er satt (4 – 5 avlagte grader per år). Det er likevel et uttalt mål å styrke Forskerutdanningen og øke gjennomstrømningen. På denne bakgrunn gjennomførte Forskerutdanningen i 2003 en selvevaluering av sin virksomhet. Denne rapporten skal danne grunnlag for en videre evaluering av Forskerutdanningen som vil bli gjennomført av en intern komité i vårsemesteret 2004.

Vitenskapelige publikasjoner

AHO bruker Forskdok (BIBSYS) for registrering av forskningsaktiviteter og faglig formidling. Det er for 2003 i alt registrert 166 innførsler i resultatdelen av Forskdok, fordelt på vitenskapelige publikasjoner, andre publikasjonskategorier, formidling og designfaglige og arkitektoniske verk.

	2003	2002
Artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter	3	6
Artikler i nasjonale vitenskapelige tidsskrifter	4	5
Faglige bøker/ lærebøker	3	1
Vitenskapelige rapporter	5	5
Doktoravhandling	2	3
Artikkel i faglig bok/ rapport	23	7
Artikkel i fag- eller bransjetidsskrift	23	24
Kronikk / anmeldelse i fagtidsskrift	11	6
Foredrag ved vitenskapelige konferanser	11	13
Faglig foredrag uten publisert artikkel	28	19
Internasjonal gjesteforelesning	6	3
Nasjonal gjesteforelesning	5	12

Kilde: Forskdok

Vi har videreført praksisen med å registrere dokumenterte arkitektoniske og designfaglige verk etter et egendefinert sett kriterier:

	2003	2002
Verk med pris/utmerkelse	4	2
Verk publisert internasjonalt	1	
Verk publisert nasjonalt	3	3
Premierte/inviterte konkurransebidrag		4
Verk utført på oppdrag/bestilling	2	
Utstillinger av verk	2	

I tillegg har AHO et betydelig antall publiseringer til fagfeller som ikke tilfredsstiller kravene til vitenskapelig publisering i Forskdok.

Annen formidling

AHO har foreløpig ikke et internasjonalt orientert presentasjonsmateriale som presenterer institusjonen på en tilfredsstillende måte. I 2003 ble det derfor igangsatt en prosess som medfører at AHO i perioden frem mot sommeren 2005 vil utarbeide - i trykt utgave og på nett - et materiale som presenterer og markedsfører institusjonen.

- Utgivelser av tidsskrifter m.m.

AHO utgir en skriftserie der skolens doktorgrader samt annen forskning og utviklingsarbeider blir publisert. I 2003 ble det utgitt fire avhandlinger og en konferanserapport i denne serien. AHO er ellers i ferd med å utvikle en egen publikasjonsserie med internasjonal referansegruppe.

Arkitekthøgskolens årbok for 2003 fokuserer på forskning som et bidrag til å diskutere det forskningsspesifikke ved vår institusjon. I motsetning til tidligere år, der årboka i stor grad har dokumentert studentprosjekter, er hovedtyngden av presentasjonene fra de faglige ansatte.

To av skolens ansatte har redigert et nummer av Nordisk arkitekturforskning (2003:4), som er en av de viktigste nordiske vitenskapelige publiseringskanalene innen våre fag.

- Populærvitenskapelig virksomhet

Det akademiske personalet deltar aktivt i den offentlige fagdebatten i aviser, radio og TV. Nedenstående tabell viser formidlingsaktiviteten fordelt på kategorier:

Artikkel/kronikk i dags- eller ukepresse	Intervju i dags, fag- eller ukepresse	Artikkel i populær- vitenskapelig tidsskrift	Deltagelse i radio/ TV- program	Utstillings/kurator- virksomhet
8	8	1	3	6

I tillegg kommer en utstrakt deltakelse i offentlig debatt gjennom bl.a. mindre avisinnlegg og artikler, intervjuer osv.

- Utstillinger m.m.

Utstillingslokalene til Galleri AHO er åpne og offentlig tilgjengelige. Galleriet har hatt fem utstillinger i 2003 hvor AHO-ansatte har vært kuratorer. Arkitektthøgskolen har også hatt to internasjonale gjesteutstillinger. Videre benyttes galleriet til utstilling av studentarbeider. Utstillingsaktiviteten søkes ytterligere hevet i kvalitet gjennom mer systematisk bruk av ekstern finansiering av virksomheten.

Skolen har en lang tradisjon for å vise seg frem for offentligheten, spesielt gjelder dette diplomene som hvert semester vises i en åpen utstilling. Høsten 2003 ble utvalgte diplomarbeider presentert på utstillingen "Bilder og prosesser" i Norsk arkitekturmuseum.

Internasjonalisering

AHO er en internasjonalt orientert undervisnings- og forskningsinstitusjon som kjennetegnes ved:

- at undervisning og forskning henter ressurser fra et internasjonalt fagmiljø,
- en rekke generelle samarbeidsavtaler, samarbeid med enkeltuniversiteter og avgrensede nettverkssamarbeid,
- det akademiske personalets internasjonale bakgrunn og nettverk,
- et stort antall internasjonale gjestelærere,
- stor internasjonal søkning av utvekslingsstudenter

AHO har inngått avtaler med 41 høyskoler og universiteter i 22 land mht. student- og lærerutveksling, samarbeid om seminarer og workshops. De fleste avtalene er innen Nordplus og Erasmus. AHO får vanligvis inn 35 - 40 utvekslingsstudenter pr år, i 2003 var det 33. Studenter som reiser ut har tidligere ligget på 10-15 per år. For 2003 har dette tallet økt til 20.

Når det gjelder lærerutveksling, så var det i 2003 ingen lærere som deltok i utveksling av tidsmessig lang varighet. Mange av skolens lærere var imidlertid aktive deltakere i ulike internasjonale samarbeidsfora, samt deltok på internasjonale konferanser. Det foregår ellers en omfattende gjesteforelesningsaktivitet ved institusjonen, med internasjonale foredragsholdere av høy kvalitet.

I 2003 har vi fortsatt arbeidet med det NUFU-finansierte prosjektet SEARCH. Dette er et samarbeidsprosjekt med NTNU og 6 universiteter i Sør- og Østafrika (Cape Town, Kampala, Addis Abeba, Dar es Salaam, Nairobi). I tillegg til utdanning av 24 master- og 13 PhD-studenter er formålet med prosjektet kompetanseoppbygging og forskning knyttet til byutvikling og bosettingsproblematikk i afrikanske storbyer. Prosjektet har en totalramme på 6,5 mill. Det er tilsatt en egen prosjektkoordinator (professor II). Flere av våre lærere deltar aktivt i opplegget og har i 2003 oppholdt seg i perioder ved Makerere-universitetet i Kampala, Uganda.

Helse, miljø og sikkerhet

Med de nye lokalene i Maridalsveien 29 har AHO fått nye forutsetninger for å drive HMS arbeid. AHO har etablert systemer for HMS. Arbeidsmiljøutvalget og læringsmiljøutvalget har jevnlige møter. Verneombudsordningen fungerer greit.

Læringsmiljø

AHO samarbeider med SiO når det gjelder studentvelferd. Våre studenter kan fullt ut benytte seg av de tilbud som SiO har. Videre er det i våre lokaler etablert egen pub som drives av studentene. AHO stiller seg også positiv til ulike velferdstiltak som initieres av studentene.

Kantinen drives av SiO, og vi har en ordning som innebærer at AHO holder lokale og utstyr og SiO driver kantina på forretningsmessig basis. SiO driver også diverse automater som er plassert rundt i lokalene.

Arbeidsmiljø

AHO har i samarbeid med Institutt for bedriftshelsetjeneste fått på plass rutiner for håndtering av farlige stoffer, noe som er en del av det arbeid som foregår på verkstedene.

AHO har en løpende dialog med Statsbygg når det gjelder de fysiske forholdene i bygget. Det har lenge vært problemer med varme og ventilasjon, forbedringer er under arbeid. Det samme gjelder på området for handikaptilgjengelighet.

Sykefraværsprosenten i 2003 var på 3,3 %. Dette er en svak nedgang fra 2002, da sykefraværsprosenten var på 3,65 %. I snitt var 8,5 personer sykmeldt i 4-16 dager per kvartal i 2003, mens 4,25 personer var sykmeldt over 16 dager per kvartal. Det var ingen langtidsfravær på over 8 uker.

Ingen skader eller ulykker ble registrert i 2003.

Ytre miljø

AHO driver ikke virksomhet som forurensar det ytre miljøet. Institusjonen har rutiner som sørger for tilfredsstillende avfallshåndtering og kildesortering.

Personal og organisasjonsutvikling

Slik så fordelingen mellom ulike stillingskategorier ut i 2003:

	Antall	%kvinner
Administrative stillinger	27	70 %
Drifts- og vedlikeholdsstillinger	3	0 %
Støttestillinger for undervisning, forskning og formidling	4	100 %
Vitenskapelig ansatte	47	17 %
Stipendiater	11	35 %

AHO har en egen handlingsplan for likestilling. Tilsetning i stillinger ved AHO skjer på grunnlag av vurdering av kompetanse, under ellers like vilkår tilsettes kvinner. I henhold til AHOs strategiske plan for 2003-2005 skal AHO fortsette arbeidet med å øke andelen kvinner i professorstillinger. Ved alle stillingsutlysninger oppfordres kvinner spesielt til å søke stillingen.

De siste par årene har AHO foretatt 15 nyansettelser i undervisnings- og formidlingsstillinger, med kjønnsfordelingen 8 menn og 7 kvinner.

Når det gjelder alderssammensetning, så var per 31.12.2003 19 personer av de vitenskapelig ansatte (i fast stilling) 55 år eller eldre. Av disse er 5 personer 60 år eller eldre. Dette innebærer at AHO står overfor en relativt stor utskifting av personell i årene fremover.

Skolen har i 2003 gjennomført en omfattende prosess med sikte på å utvikle instituttstrukturen og lederfunksjonen på instituttnivå. Funksjonsbeskrivelser for rektor, direktør og administrasjonssjef er også gjennomgått og justert i forhold til nye bestemmelser. Det er i 2003 ikke foretatt vesentlige omstillingstiltak innen administrativ sektor.

Eksternt finansiert virksomhet og innovasjon

Det har de siste årene blitt etablert et antall eksternt finansierte forskningsprosjekter ved AHO som styrker institusjonens forskning. Inntekt fra oppdragsvirksomhet utgjorde i 2003 7,78 mill., institusjonen hadde dessuten et tilskudd fra NFR på 1,75 mill. Flere av prosjektene som er finansiert av NFR gjennomføres i samarbeid med næringsliv og andre forskningsinstitusjoner, for eksempel gjennomføres det et prosjekt i samarbeid med Institutt for energiteknikk i Halden i 2003/2004.

AHO vil arbeide for å øke den eksternt finansierte virksomheten betraktelig i årene fremover, og har et sterkt fokus på innovasjon som et ledd i dette. Fagområdene arkitektur og industridesign er i seg selv nyskapende, og bidrar til nyutvikling i norsk næringsliv, henholdsvis i byggebransje og i vareproduserende industri. AHOs masterutdanning innenfor industridesign og interaksjonsdesign er svært innovativt orientert, og tiltak tas for å styrke dette aspektet ved utdanningen. AHOs deltagelse i Gründerskolen som drives av Universitetet i Oslo er en del av dette arbeidet.

AHO er også aktiv deltaker i et samarbeidsprosjekt mellom AHO, Universitetet i Oslo, Kunsthøgskolen i Oslo og Senter for arkitektur og design om å utvikle et innovasjonssenter basert på IKT, design, kunsthøgskolen og næringsliv langs Akerselva; Akerselva Innovasjon. Dette vil kunne bli et senter for etablering av ny virksomhet basert på kunnskap fra design- og arkitekturfagene.

AHOs satsing på Rapid prototyping og Rapid tooling de siste årene har vært en bevisst satsing for å videreutvikle det kunnskapsfeltet som styrker entreprenørdelen/ nyskapingdelen innen industridesign. En satsing på innovasjon og eksternt finansiert virksomhet krever imidlertid utvikling av en intern organisasjon som tilføres faglig-administrative ressurser. AHO har i 2004 omorganisert den eksternt finansierte og kommersielt orientert FoU gjennom et eget selskap eid av institusjonen.

Budsjett og økonomi

Skolen har hatt en betydelig økning i studiepoengproduksjonen i 2003, noe som i hovedsak skyldes økt opptak. Styret mener at en her ligger på et tilfredsstillende nivå sett i forhold til opptak og tilgjengelige ressurser. Det legges også til grunn at kvaliteten i utdanningstilbudet ligger på et høyt internasjonalt nivå. Man har ikke ambisjoner om ytterligere økning i opptaket innenfor de etablerte utdanningene.

Styret mener at aktiviteten innen formidling også ligger på et tilfredsstillende nivå. Oppnådde meritterende resultater innen forskning er imidlertid svakere enn det som bør være målsettingen. Det er en betydelig utfordring å øke den vitenskapelige presentasjon av faglig utviklingsarbeid og å øke forskningsvirksomheten. Dette bør skje dels gjennom bedre utnyttning av departementets grunnbevilgning og delvis gjennom økt ekstern finansiering.

Skolens satsing innen rapid prototyping har medført betydelige utgifter. Det er her opparbeidet et betydelig prosjektunderskudd som i 2004 blir nedskrevet med 1 mill kr. Målet er å komme i driftsbalanse på dette feltet i 2004. Styret ser det også som en utfordring å øke den kommersielle virksomheten knyttet til skolen. Dette vil skje gjennom aksjeselskapet som skal etableres. På denne måten mener en å kunne utnytte grunnbevilgningen på en bedre måte ved å utvide og utvikle det samlede fagmiljø.

Innen forskerutdanningen er målet å tildele 4-5 doktorgrader per år, årets resultat på 4 er således tilfredsstillende.

AHO har god søkning til sine studietilbud. Dette gir god sikkerhet både for å fylle antall studieplasser og for tilfredsstillende studiepoengproduksjon. I det nye inntektssystemet bidrar dette vesentlig til å redusere usikkerheten knyttet til framtidige statlige bevilgninger.

Styret ser nåværende økonomiske rammevilkår fra departementet som en absolutt forutsetning for å kunne opprettholde det høye faglige ambisjonsnivå som en har både i nasjonal og internasjonal sammenheng. I tillegg er en i framtida avhengig av økte eksterne inntekter for å de målene som er satt.

Ut fra en samlet vurdering mener styret at det er et rimelig forhold mellom skolens nåværende økonomiske rammer og de måltall en har for kandidatproduksjon og kunnskapsproduksjon i form av FoU og kunstnerisk og kreativt utviklingsarbeid.

Styret mener at skolen har tilfredsstillende økonomistyring og at langsiktige disposisjoner foretas ut fra en nøktern vurdering av framtidige bevilgninger. En ser det imidlertid som en viktig utfordring at de disposisjoner som blir gjort i tiden framover sikrer god balanse mellom bundne og ubundne utgifter i budsjettet.

Skolens økonomiske stilling henger nøye sammen med de faglige resultatene som oppnås. I tillegg til høy faglig standard på det vitenskapelige personalet, legger styret til grunn at profesjonell ledelse og administrasjon er en forutsetning for resultater på høgt internasjonalt nivå. Omorganisering og økt vekt på instituttledelse i 2003 er et ledd i kvalitetsheving på dette området.

Styret vil i denne sammenheng understreke betydningen av gode administrative rutiner og systemer. Det store arbeid som blir gjort for å sikre studiekvaliteten og arbeidet med å videreutvikle det generelle kvalitetsystemet er derfor viktig og dette arbeidet vil få høy prioritet også i tiden framover.

Årsregnskap 2003

2003 er det første året AHO har avlagt årsregnskap som nettobudsjettert statsinstitusjon. Det har medført betydelige utfordringer, bl.a. en mer omfattende rapportering enn tidligere. Vi rapporterer nå i hovedsak etter regnskapsprinsippet og vår ekstern finansierte virksomhet fremgår derfor tydeligere i regnskapet.

RESULTAT (Beløp i NOK 1000)

	Note	2003
Tilskudd fra UFD og andre departement	1	76 174
Tilskudd fra NFR	1	1 755
Inntekt fra oppdragsvirksomhet	1.3	7 781
Salg av eiendom, utstyr og lignende	1	0
Andre inntekter	1	2 529
Sum driftsinntekt		88 239
Lønnskostnader	2	-44 970
Investeringer og vedlikehold	3	-3 819
Andre driftskostnader	4	-39 732
Sum driftskostnad		-88 521
Driftsresultat		-282
Netto finansinntekt/(-kostnad)	5	0
Ordinært resultat		-282
Ekstraordinær inntekt	6	3 373
Ekstraordinær kostnad	6	-3 091
Sum ekstraordinære poster		282
Årsresultat		0
Fordeling av årsresultatet		
Til egenkapital ved enhetene		0
Til annen egenkapital		0
Sum fordelt		0

BALANSE (Beløp i NOK 1000)

	Note	2003
EIENDELER		
Aksjer	7	0
Beholdninger	8	0
Kundefordringer	9	857
Prosjektfordringer	10	3 851
Andre fordringer	11	564
Bankinnskudd, kontanter og lignende	12	<u>5 853</u>
SUM EIENDELER		<u>11 125</u>
 EGENKAPITAL OG GJELD		
EGENKAPITAL (fra eksternt finansiert virksomhet)		
Egenkapital ved enhetene	16	0
Annen egenkapital	17	<u>0</u>
Sum egenkapital		<u>0</u>
 AVSETNINGER FOR FORPLIKTELSE		
Avsatt andel av tilskudd til bevilningsfinansiert virksomhet	15	<u>-762</u>
 GJELD		
Aksjer	7	0
Leverandørgjeld		-638
Skyldige skattetrekk	13	-1 810
Andre skyldige offentlige trekk	13	-2 014
Skyldige offentlige avgifter	13	-888
Avsatte feriepenger	14	-3 639
Prosjektgjeld	10	-979
Annen kortsiktig gjeld	14	<u>-395</u>
Sum gjeld		<u>-10 363</u>
 SUM EGENKAPITAL OG GJELD		<u>-11 125</u>

KONTANTSTRØMOPPSTILLING (Beløp i NOK 1000)**2003**

Driftsresultat	-282
Kostnadsføring av driftsmidler	3 819
Endring i varer	0
Endring i kundefordringer	-857
Netto endring prosjektfordringer/-gjeld	-1 612
Endring i leverandørgjeld	602
Endring i andre tidsavgrensningsposter	6903
(A) Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	8573

Kostnadsføring av driftsmidler	-3 819
(B) Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-3 819

Endring avsatt andel av tilskudd til bevilgningsfinansiert virksomhet	796
Endring avsatt andel av overskudd fra eksternt finansiert virksomhet	0
Netto finansinntekt/(-kostnad)	0
(C) Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	796

Sum ekstraordinære poster	282
(D) Netto kontantstrøm andre endringer	282

(E) Netto endring i bankinnskudd, kontanter og lignende	
(A-B+/-C+/-D)	5 832

(F) Beholdning av bankinnskudd, kontanter og lignende ved periodens begynnelse	1
--	---

Beholdning av bankinnskudd, kontanter og lignende ved periodens slutt (F+/-E)	5 833
--	--------------

Spesifikasjon av kontantbeholdningen ved periodens slutt:

Innskudd statens konsernkonto (ikke rentebærende)	5 852
Andre rentebærende bankinnskudd	
Håndkasser og andre kontantbeholdninger	1
Sum bankinnskudd og kontanter	5 853

Note 1 Spesifikasjon av driftsinntekter

Tilskudd fra UFD

Mottatt bevilgning/tilskudd	76936
Benyttet andel av avsatt tilskudd til bevilningsfinansiert virksomhet fra tidligere år, se note 15	0
Avsatt andel av tilskudd ført som annen kortsiktig gjeld, se note 14	0
<u>Avsatt andel av tilskudd, se note 15</u>	<u>-762</u>
Sum tilskudd fra UFD	76174

Sum tilskudd fra UFD	76174
-----------------------------	--------------

Tilskudd fra NFR

Mottatt bevilgning/tilskudd	1789
Benyttet andel av avsatt tilskudd til bevilningsfinansiert virksomhet fra tidligere år, se note 15	0
Avsatt andel av tilskudd ført som annen kortsiktig gjeld, se note 14	-34
Avsatt andel av tilskudd, se note 15	0

Sum tilskudd fra NFR	1755
-----------------------------	-------------

Inntekt fra eksternt finansiert virksomhet (EFV):

Statlige etater	177
Kommunale etater	0
Organisasjoner	2807
Næringsliv/privat	4653
EU	144
Stiftelser	0
Kursavgifter	0
Andre	
Periodisering prosjekter	

Sum inntekt fra eksternt finansiert virksomhet (EFV)	7781
---	-------------

Andre inntekter:

Tilfeldige inntekter	909
Erstatning tapte bøker	14
Andre driftsinntek. Refusjoner	56
Andre inntekter 4	
Øvrige andre inntekter	57

Sum andre inntekter	1036
----------------------------	-------------

Sum driftsinntekt	86746
--------------------------	--------------

Note 2 Lønnskostnader, antall ansatte m.m.

Lønnskostnader

Lønninger	32581
Feriepenger	3887
Arbeidsgiveravgift	5518
Pensjonskostnader	3720
Sykepenger og andre refusjoner	-1063
Andre ytelser	327
Sum lønnskostnader	44970

Gjennomsnittlig antall årsverk i løpet av regnskapsåret	98
---	-----------

Note 3 Anskaffelse, påkostning og vedlikehold av driftsmidler

Anskaffelser, påkostninger og vedlikehold med en kostpris større enn 50.000 og med levetid utover 3 år skal spesifiseres i noten.

Regnskapsposten består av anskaffelser og påkostninger til:

Eiendom og bygg (benyttes kun av de som eier egne bygg)	
Teknisk data og undervisningsutstyr	1666
Anleggsmaskiner og transportmidler	0
Kontormaskiner og annet inventar	988
Sum anskaffelser og påkostning av driftsmidler	2654

Regnskapsposten består videre av vedlikehold og ombygging av leide lokaler	1023
--	-------------

Sum anskaffelse, påkostning og vedlikehold av driftsmidler	3677
---	-------------

Note 4 Andre driftskostnader

Andre driftskostnader består av:

Husleie	17134
Mindre utstyrsanskaffelser	
Konsulenter og andre kjøp av fremmedytelser	5055
Reiser og diett	3101
Kostnader til tele og data (ikke utstyrsanskaffelser)	2085
Andre kontorkostnader	12357
Øvrige driftskostnader	
Sum andre driftskostnader	39732

Note 5 Netto finansinntekt/ (-kostnad)

Finansinntekter	0
Renteinntekter	
Mottatt utbytte fra egenfinansierte aksjer	
Annen finansinntekt (agio)	
Sum finansinntekter	0

Finanskostnader

Rentekostnad	
Nedskrivning egenfinansierte aksjer	
Annen finanskostnad	
Sum finanskostnader	0

Note 6 Ekstraordinære poster

Ekstraordinære inntekter

Bevilgning feriepenger 2002	3373
Sum ekstra ordinære inntekter	3373

Ekstraordinære kostnader

Feriepenger 2002	3091
Sum ekstra ordinære kostnader	3091

Note 7 Investeringer i aksjer og selskapsandeler

Ikke aktuell for AHO

Note 8 Beholdninger

Ikke aktuell for AHO

Note 9 Kundefordringer

Kundefordringer til pålydende	857
Avsatt til latent tap	0
Sum kundefordringer	857
Kostnadsført tap utgjør	-158

Note 10 Prosjektfordringer/- gjeld

Netto prosjektgjeld	-979
Påløpt, ikke fakturert inntekt aktive prosjekter	
Forskuddsfakturert inntekt aktive prosjekter	3851
<u>Netto prosjektfordring/(-gjeld)</u>	<u>2872</u>

Note 11 Andre fordringer

Fordringer på ansatte:	
Personallån Revisors beretning	48
<u>Sum fordringer på ansatte</u>	<u>48</u>
Periodiseringer:	
Påløpt, ikke fakturert/mottatt inntekt	165
Refusjon sykepenger	70
<u>Sum periodiseringer</u>	<u>235</u>
Depositum	
Øvrige fordringer: Uppgjort mellomværende med Finansdep.	517
<u>Sum andre fordringer</u>	<u>752</u>

Note 12 Bankinnskudd, kontanter og lignende

Innskudd statens konsernkonto (ikke rentebærende)	5853
Andre bankinnskudd og interimskonti	
Håndkasser og andre kontantbeholdninger	1
<u>Sum bankinnskudd og kontanter</u>	<u>5854</u>

Bundne bankinnskudd:	
Garantier	
<u>Andre bundne innskudd</u>	
<u>Sum bundne bankinnskudd*</u>	<u>0</u>

*Det er ikke krav om at universitetene oppbevarer skattetrekksmidler på egen bankkonto.

Note 13 Skyldige offentlige avgifter

Skyldig merverdiavgift	
Skyldige arbeidsgiveravgift	1872
<u>Andre offentlige avgifter</u>	<u>2840</u>
<u>Sum skyldige offentlige avgifter</u>	<u>4712</u>

Note 14 Annen kortsiktig gjeld

Gjeld til ansatte: (avsatte feriepenger)	3639
Sum gjeld til ansatte	3639
Periodiseringer:	
	-34
	-361
Øvrige kortsiktig gjeld*	-395
Sum annen kortsiktig gjeld	3244

*Spesifiseres ytterligere dersom det er andre vesentlige poster som bør fremgå av regnskapet.

Note 15

Avsatt andel av tilskudd til bevilningsfinansiert virksomhet

Den andel av det statlige tilskuddet som ikke er benyttet ved regnskapsavslutningen er å anse som en forpliktelse. Dette vil tilsvare avsetninger til fremtidige tiltak eller prosjekter. Periodiseringen omfatter også tilskudd fra NFR.

Det er foretatt følgende avsetninger til tiltak og prosjekter:

Til styrets disposisjon	762
Sum avsatt andel av tilskudd til bevilningsfinansiert virksomhet	762

Note 16 Egenkapital ved enhetene

Ingen avsluttede prosjekter med udisponert overskudd i 2003

Note 17 Annen egenkapital

Ingen avsluttede prosjekter med udisponert overskudd i 2003

Egenkapital 01.01

Overført fra egenkapital ved enhetene

Overført fra årets resultat

Egenkapital 31.12.

Resultatdisponering

Arkitekthøgskolen i Oslo hadde et mindreforbruk på kr 762 000 i 2003. Dette beløpet er avsatt til strategisk satsing for å utvikle forskningen ved AHO i samsvar med den høye prioritet dette har i strategisk plan.

Revisors beretning

Se siste side.

Riksrevisjonen

Office of the Auditor General
of Norway

Vår saksbehandler

Marte Vestengen, 22 24 14 76

Vår dato

28.06.2004

Vår referanse

4.4/2003/2152 /MAV/GSJ

Arkivkode

680

Deres dato

Deres referanse

Arkitektthøgskolen i Oslo
Postboks 6768 St. Olavs plass
0130 OSLO

Regnskapet for 2003 – avsluttende revisjonsbrev

Riksrevisjonen har revidert Arkitektthøgskolen i Oslos regnskap for 2003.

Revisjonen er utført i henhold til gjeldende bestemmelser og god revisjonsskikk i Riksrevisjonen. Vår oppgave er å kontrollere at virksomhetens inntekter og utgifter, beholdninger og verdier av enhver art regnskapsføres etter gjeldende regler, og vurdere om disposisjonene som ligger til grunn for regnskapet kan aksepteres. Vi har foretatt de revisjonshandlinger som vi har ansett nødvendige i utvalgte deler av grunnlagsmaterialet.

Riksrevisjonen har hatt enkelte merknader til regnskapet, jf. brev av 25. november 2003 vedrørende svakheter knyttet til 2. tertialrapport 2003 og brev av 4. juni 2004 der svakheter vedrørende årsregnskapet ble tatt opp. Sakene er tilfredsstillende besvart i den løpende revisjonskommunikasjonen med virksomheten.

I henhold til lov om Statens Revisionsvæsen av 8. februar 1918 tilligger det Riksrevisjonen å godkjenne regnskapene til virksomhetene underlagt departementene.

Riksrevisjonen godkjenner regnskapet for 2003 for Arkitektthøgskolen i Oslo.

Etter fullmakt

Tor Digranes
avdelingsdirektør

Marte Vestengen
hovedrevisor

Kopi: Utdannings- og forskningsdepartementet

